

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΑΝΑΝΕΔΑΚΗ

Η ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΩΝ ΜΠΕΣΤ ΣΕΛΕΡ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΧΑΡΙΣΕΙ ΕΚΑΤΟΝΤΑΔΕΣ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΧΑΜΟΓΕΛΑΙ

**ΙΔΙΑ Η
ΜΑΝΑ ΣΟΥ
ΕΓΙΝΕΣ!**

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

**ΙΔΙΑ Η
ΜΑΝΑ ΣΟΥ
ΕΓΙΝΕΣ!**

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Ίδια η μάνα σου έγινες!**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Κατερίνα Μανανεδάκη
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Γιώργος Γιαννούσης
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Βάσω Βύρρα

© Κατερίνα Μανανεδάκη, 2023
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: George Marks/GettyImages, Leo Lintang,
Sergey Yarochkin, ElenaMedvedeva, photobuay/AdobeStock
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2023

Πρώτη έκδοση: Ιούλιος 2023

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-5126-8
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-5127-5

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε. | PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Από το 1979 | Publishers since 1979

Έδρα:	Head Office:
Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση	121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Βιβλιοπωλείο:	Bookstore:
Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα	13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Τηλ.: 2102804800	Tel.: 2102804800

e-mail: info@psychogios.gr
psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΑΝΑΝΕΔΑΚΗ

**ΙΔΙΑ Η
ΜΑΝΑ ΣΟΥ
ΕΓΙΝΕΣ!**

ΑΛΛΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

- Έχετε μήνυμα στο κινητό σας*, Λιβάνης, 2001
Διαζύγιο αλλά ελληνικά, Λιβάνης, 2003
Οουουου μοιχεύσεις!, Λιβάνης, 2007
Στο μεγάλο κρεβάτι της show biz, Λιβάνης, 2008
Μάμα 2 και ο μπαμπάς στον κόσμο του!, Λιβάνης, 2010
Για έναν άντρα, Λιβάνης, 2012
Ίδια η μάνα σου έγινες!, Λιβάνης, 2013
Είναι τρελές αυτές οι γυναίκες, Λιβάνης, 2014
Πώς να σκοτώσεις τον άντρα σου (Και να μη σε πιάσουν!),
Λιβάνης, 2015
Του Google η μάνα κάθεται!, Λιβάνης, 2016
Τι τραβάμε κι εμείς οι μάνες!, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2017
Εγώ πότε θα γίνω ευτυχισμένη;, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2018
Ο πόλεμος της ζυγαριάς, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2019
Αυτή η οικογένεια θα με τρελάνει!, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2020
Τη μέρα που πήρα τα βουνά, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2022

Για παιδιά

- Ο Βίτα και η Μίνη κνηηγούν μια Βιταμίνη*, Λιβάνης, 2009
Παλιά επαγγέλματα, ζωντανέψτεε...!, Λιβάνης, 2011
Ποιος φοβάται τα μικρόβια;
(Σε συνεργασία με τον Αναπληρωτή Καθηγητή
Παιδιατρικής Παναγιώτη Σπυριδίδη), Λιβάνης, 2014

*Αφιερωμένο στην υπέροχη μαμά μου Σοφία.
Για τη χωρίς τέλος αγάπη και
τις χωρίς τέλος αγκαλιές!*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΗΜΕΙΟ ΜΗΔΕΝ

«...»

«Μαμά; Έλα, μαμά. Μίλα, γιατί δε μιλάς;»

«...»

«Μαμά! Βλέπω το νούμερό σου στο κινητό. Ξέρω πως είσαι εσύ. Γιατί δε μου μιλάς;»

«Σου μιλάωωω».

«Τι έγινε; Συμβαίνει κάτι; Έπαθε κάποιος κάτι; Ο μπαμπάς, ο αδελφός μου; Συνέβη τίποτα σοβαρό στο σπίτι; Μίλα επιτέλους, ρε μαμά, είμαι στον δρόμο κι οδηγώ, πηγαίνω σ' ένα σημαντικό επαγγελματικό ραντεβού. Λυπήσου με και μη με τρομάξεις άλλο!»

«Τι φωνάζεις έτσι, βρε Χριστίνα, κορίτσι μου; “Τι έγινε” και “τι έγινε”... Τίποτα δεν έγινε. Όλοι καλά είμαστε. Είπα απλώς να σου τηλεφωνήσω να δω τι κάνεις. Αν είναι όμως να μου βάζεις τις φωνές και να λες πως σε τρομάζω... Και γιατί να σε τρομάξω δηλαδή; Η μάνα σου είμαι, δεν είμαι ο μπαμπούλας!»

«Η μάνα μου είσαι, αλλά πάντα το ίδιο κάνεις. Τηλεφωνείς, δε μιλάς, αναστενάζεις, νομίζω πως ήρθε η καταστροφή,

ο αφανισμός της οικογένειάς μου, πάω κι έρχομαι καμιά δυο φορές στην Κόλαση και μετά εκνευρίζεσαι και με ρωτάς γιατί τρομάζω. Έλεος, ρε μανούλα! Δε μου φτάνουν αυτά που τραβάω με τους άλλους, να έχω κι εσένα...»

«Να, γι' αυτό δε θέλω να σε παίρνω τηλέφωνο, και δεν πρόκειται και να σε ξαναπάρω ποτέ. Το κατάλαβα πως ούτε τη φωνή μου δε θέλεις να ακούς. Αχ, Θεέ μου, να πεθάνω! Να πεθάνω να ησυχάσω εγώ, να ησυχάσεις κι εσύ! Αυτό ήταν, δεν έχω πια κόρη, δεν έχω... Σ' το κλείνω».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑ

STAGE ON

Είστε πολύ όμορφη, κυρία Λιαντή».

«Βρίσκετε;»

«Και τόσο ταλαντούχα...»

«Για να το λέτε εσείς, κύριε Αγγελίδη...»

«Έχετε κι αυτό τον τρόπο να μιλάτε, κάνετε τον συνομιλητή σας να κρέμεται από τα χείλη σας, κυριολεκτικά».

«Μεταφορικά να το καταλάβω, το κυριολεκτικά ας το αποφύγουμε όμως, γιατί μόνο το κραγιόν μου κοστίζει εκατό ευρώ. Αν υπολογίσετε και το λιπ γκλος, είναι αυτοκτονία!»

«Χα, χα... Έχετε κι αυτό το χιούμορ. Είναι οικογενειακό σας;»

«Ναι. Το έχω πάρει από τη μητέρα μου».

«Θα πρέπει να είναι τρομερά καλόκαρδος άνθρωπος και, είμαι σίγουρος, πολύ περήφανη για σας».

«Δύο στα δύο το πετύχατε».

«Μα τίποτα δεν είναι τυχαίο. Γιατί, παρόλο που είστε γυναίκα καριέρας, και μάλιστα εξαιρετικά πετυχημένη, δε

νοιάζεστε μόνο για τα λεφτά και για τους στόχους της εταιρείας όπως άλλες. Εσείς είστε ευαίσθητη, γοητευτική, με... αισθήματα...»

(Τα μάτια του συνομιλητή μου κολλάνε στα «αισθήματά» μου, που σήμερα είναι φυλακισμένα σε ένα –ιδιαίτερα εφαρμοστό, είναι η αλήθεια– λευκό και, εντάξει, ψιλοδιαφανές πουκάμισο.)

«Κύριε Αγγελίδη, αν και ομολογώ πως απολαμβάνω τη συντροφιά σας, έχω ένα ραντεβού ακόμη στη συνέχεια και ήδη έχω καθυστερήσει. Πείτε μου, λοιπόν, κλείνει τελικά η συμφωνία μας;»

«Κλείνει, και μάλιστα με τους όρους σας. Μπορείτε να συνεχίσετε τη μέρα σας απόλυτα ικανοποιημένη».

«Deal δηλαδή;»

«Deal και με το παραπάνω».

STAGE OFF

«Σκρόφα! Σ' τη χάρισα τώρα, αλλά την επόμενη φορά δε θα σ' αφήσω να μου ξεφύγεις. Και θα σε πατήσω κάτω, και θα σε βάλω κάτω!»

«Αι χάσου, φαλλοκρατικό γουρούνι! Που, επειδή κλείσαμε μια δουλειά, νομίζεις πως πρέπει να σ' αφήσω να μου πιάσεις και τον κώ... Βλάκα!»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑ ΚΙ ΕΝΑ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ελα, μαμά (ψιθυριστά), δεν μπορώ να σου μιλήσω τώρα. Είμαι έξω από το γραφείο του διευθυντή μου και μου κάνει νόημα η γραμματέας του να μπω. Θα σε πάρω εγώ μετά, εντάξει;»

«Να μη με πάρεις ούτε μετά ούτε ποτέ (μουγκρητό αφηνιασμένου λιονταριού)! Αλλά δε φταις εσύ, εγώ φταίω. Που, ενώ μου μίλησες τόσο άσχημα το πρωί, σε ξαναπήρα. Να με ξεγράψεις, ακούς; Θα σε ξεγράψω κι εγώ. Εσύ δεν έχεις μάνα κι εγώ δεν έχω κόρη. Έναν γιο μόνο, που ευτυχώς με λατρεύει. Σ' το κλείνω».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΥΟ

Μπράβο, Χριστίνα κορίτσι μου, μπράβο. Το πέτυχες το προτζεκτάκι σου. Τον έκανες λιώμα τον Αγγελίδη, έτσι; Για να σου πω την αλήθεια, δεν το πίστευα πως θα τα καταφέρεις, γιατί είναι δυνατό πιστόλι ο τύπος, αλλά να που του έβαλες και μου έβαλες τα γυαλιά!»

«Ευχαριστώ, κύριε διευθυντά».

«Άντε πάλι με αυτό το “κύριε διευθυντά”. Σου είπα πως, όταν είμαστε μόνοι στο γραφείο, θέλω να με λες απλά Παναγιώτη. Εντάξει μπροστά στον κόσμο, μεταξύ μας όμως...»

«Είναι από σεβασμό, ξέρετε...»

«Σεβασμός και τρίχες. Μέσα σ’ ένα δωμάτιο με κλειστή την πόρτα εσύ είσαι μόνο μια γυναίκα κι εγώ μόνο ένας άντρας».

«...»

«Λοιπόν, για να σε αφήσω να επιστρέψεις στο γραφείο σου, γιατί με εκνευρίζει και αυτή η συνήθειά σου να στέκεσαι όρθια λες κι είσαι έτοιμη να το βάλεις στα πόδια, σου ανακοινώνω πως μόλις κατέκτησες ένα καινούργιο, ακριβότερο εταιρικό αυτοκίνητο και μια γενναία αναβάθμιση στην

εταιρική πιστωτική σου κάρτα. Μη μου πεις, Χριστινάκι, είμαι ο καλύτερος, το ξέρω!»

«...»

«Τι; Γιατί με κοιτάς έτσι; Δεν πιστεύω να θέλεις και τίποτ' άλλο; Εκτός από το κορμί μου, φυσικά, που αυτό το θέλουν όλες, χα, χα, χα...»

«Εεε... Θα ήθελα, αν μπορούσα, να φεύγω λίγο νωρίτερα από τις οχτώ μισή. Ίσως κατά τις οχτώ, γιατί, όπως σας έχω ξαναπεί, δεν προλαβαίνω να δω λίγο την κόρη μου. Ξέρετε, μέχρι να φτάσω, μένω και μακριά, να βάλω μια μπουκιά στο στόμα μου, να πάρω μια ανάσα...»

«Α, όλα κι όλα, κυρία Χριστίνα Λιαντή. Θα μ' αναγκάσεις τώρα να σηκωθώ κι εγώ όρθιος. Πώς να σ' το δηλώσω επιτέλους για να το καταλάβεις μια και καλή; Άλλο η δουλειά, άλλο η οικογενειακή διασκέδαση. Νωρίτερα να φεύγεις αποκλείεται. Αλλά επειδή εκτιμώ τις προσπάθειες και τον ζήλο σου, θα σου δώσω ελεύθερη πρόσβαση στο γυμναστήριό μου –ξέρεις, τη λέσχη Elite–, ώστε να μπορείς να παρακολουθείς δωρεάν μαθήματα καποέιρα. Έχει έρθει ένας καινούργιος Βραζιλιάνος γυμναστής, έχει ξετρελαθεί ακόμη και η γυναίκα μου, που ξέρεις δα πόσο εκλεκτική είναι. Θα πηγαίνεις μετά το γραφείο, θα χορεύεις σε βραζιλιάνικους ρυθμούς, θα σφίξεις κι άλλο το σωματάκι σου (κοιτάει το «σωματάκι» μου κάνοντας focus στο κω...ι μου) και θα πετυχαίνεις έτσι πολύ περισσότερα προτζεκτάκια! Καλό το σχέδιό μου, έτσι; Μη μου πεις!»

«Τι να σας πω...»

«Τίποτα, τίποτα, δε χρειάζονται ευχαριστώ. Όλα για το καλό των εργαζομένων και της εταιρείας. Να μη σε κρατάω άλλο όμως. Ολοκληρώσαμε και μπορείς να φύγεις τώρα».

«Μάλιστα, κύριε διευθυντά».

«Παναγιώτη είπαμε».

«Μάλιστα, Παναγιώτη».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑ

Είσαι υπερβολική, ρε Χριστίνα! Ως συνήθως, δηλαδή. Εδώ γίνεται ο κακός χαμός, η αγορά έχει γονατίσει από την οικονομική κρίση, ο κόσμος είναι στα κάγκελα, δεν υπάρχουν λεφτά ούτε για δείγμα, παντού περικοπές και απολύσεις, κι εσύ, αντί να κάνεις τον σταυρό σου που είσαι ένα από τα καλύτερα αμειβόμενα στελέχη στην εταιρεία σου και όχι μόνο, γκρινιάζεις, γκρινιάζεις, γκρινιάζεις. Είναι δυνατόν;»

Η φίλη μου η Έρση, η κολλητή μου, για την ακρίβεια, τα τελευταία τρία χρόνια –γνωριστήκαμε σ' ένα συνέδριο για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και νιώσαμε από την πρώτη στιγμή αδελφές ψυχές–, κάθεται απέναντί μου στο αγαπημένο μας καφέ στο Ψυχικό και με κατσαδιάζει. Με κατσαδιάζει, με κατσαδιάζει, με κατσαδιάζει, καπνίζει και συγχρόνως ενημερώνει με ταχύτητα πολυβόλου σχεδόν κάθε ένα λεπτό τον λογαριασμό της στο facebook. Σκέφτεται για κλάσματα δευτερολέπτου κοιτώντας το άπειρο και γράφει ματιωδώς στο τελευταίας τεχνολογίας «μόνο καφέ δεν ψήνει» κινητό της. Έχει τέτοια ταχύτητα στα δάχτυλα, που με πιάνει ζαλάδα. Παρατηρώ το δαχτυλίδι με τη μεγάλη γαλάζια

πέτρα που φοράει να πηγαينوέρχεται και νομίζω πως είναι θέμα χρόνου εγώ να κρεμαστώ με την πέτρα και το κινητό της να αυτοκαταστραφεί μην αντέχοντας άλλη πίεση.

«Ο καλύτερος φίλος του ανθρώπου», μου λέει και το κολλάει στο πρόσωπό μου, κουνώντας ταυτόχρονα απαξιωτικά το κεφάλι της, αφού ξέρει καλά πως εγώ με την τεχνολογία και τα social media γενικότερα είμαι μαλωμένη.

Για να καταλάβετε την αχρηστία που με δέρνει, έχω δύο κινητά: το ένα υπερπαραγωγή, εταιρικό, που το εμφανίζω μόνο σε επαγγελματικά ραντεβού, για να δείχνω πως είμαι γνώστης και εντός εποχής, και ένα δεύτερο, την «κατσαρόλα», όπως το χαρακτηρίζει η φιλενάδα μου, παλιό κλασικό με κουμπάκια, που το έχω για να τηλεφωνώ και να συνεννοούμαι σαν άνθρωπος. Είναι ασφαλές, είναι σίγουρο, είναι εύρηστο. Το άλλο, της αφής, τρώμαξα μέχρι να το συνηθίσω κάπως. Άγγιζα την οθόνη, έσερνα το δάχτυλο, πήρα όλη την Αθήνα τηλέφωνο, έγινα ρεζίλι των σκυλιών. Πώς λέμε Στιβ Τζομπς; Ε, καμία σχέση.

«Πάλι έπεσες σε λήθαργο, Χριστινάκι; Δυο δευτερόλεπτα να σου μιλήσω και μπαίνεις αυτόματα σε καταστολή, λες και κάνεις save στην μπαταρία σου».

Η Έρση με κοιτάζει πάνω από τα ντιζαϊνάτα με τον κόκκινο κομφό σκελετό γυαλιά της και μου χαμογελά σατανικά, τεντώνοντας με νόημα το κινητό της προς το μέρος μου.

«Μην τολμήσεις να με βγάλεις φωτογραφία, σε ξεμάλλιασα!» την απειλώ, και ευτυχώς η απειλή μου πιάνει τόπο.

«Στρίγκλα», διαμαρτύρεται.

«Εσύ είσαι στρίγκλα, και σταμάτα να με βασανίζεις. Ακόμη θυμάμαι το ρεζιλίκι μου όταν ανέβασες εκείνη τη φωτογραφία από τις διακοπές που ήμασταν και οι δύο με μαγιό.

Εσύ, φυσικά, είχες φροντίσει και είχες ρουφήξει την κοιλιά, είχες προτάξει το στήθος, ενώ εγώ μικρή Ολλανδέζα και μεταλλαγμένη αγελάδα, με ύφος “ελευθερώστε τον Γουίλι γιατί είναι μεγάλη ανάγκη να πάρει τώρα αμέσως τα χάπια του”!»

«Περνάς μεγάλη ταραχή, φιλενάδα». Με χλευάζει και, ενώ είχα υποσχεθεί πως σήμερα θα κρατηθώ και δε θα ανάψω τσιγάρο πριν από τη μία, αθετώ για εκατομμυριοστή φορά την υπόσχεσή μου και καπνίζω.

«Να, δες, δεκαπέντε μού κάνανε ήδη like με το που έγραψα πως πίνουμε καφέ. Αν με άφηνες να βάλω και φωτό, γιατί τώρα αναγκάστηκα να δείξω μόνο τα ποτήρια, θα παίρναμε πενήντα likes για πλάκα. Θα έσπαγα το ρεκόρ μου».

Μιλάει και τα μάτια της λάμπουν από ιντερνετικό παροξυσμό. Αναρωτιέμαι ειλικρινά τι το... like έχει το ότι δυο γυναίκες πίνουν καφέ ώστε να ξεσηκώνονται τα πλήθη. Απ’ ότι φαίνεται, πρέπει να υπάρχει κάποιου είδους μαγεία, που εμένα όμως με αφήνει παντελώς ανεπηρέαστη. Εγώ ανοίγω το face κάθε πρωί που πάω στο γραφείο (ρητή εντολή της εταιρείας να έχουν όλοι οι εργαζόμενοι προφίλ, για να παρακολουθούμε τον ρυθμό της αγοράς) και μόνο που βλέπω αυτό το «Τι σκέφτεστε;», με πιάνει τέτοιο σφίξιμο στο στομάχι, που το κλείνω αμέσως. Τι σκέφτομαι, Θεέ μου; Τι σκέφτομαι; Τι πρέπει να σκεφτώ; Προφανώς κάτι έξυπνο, δημιουργικό, κάτι πρωτότυπο, κάτι αστείο. Σίγουρα πρέπει να σκεφτώ μια σούπερ ατάκα που θα... likeάσει το πανελλήνιο, για να μην πω το παγκόσμιο, αλλά αδυνατώ. Το μυαλό μου δεν μπορεί να κατεβάσει τίποτα αβανταδόρικο. Σκέφτομαι μόνο πως το βράδυ πρέπει να βάλω πλυντήριο, πως τελείωσαν τα κορν φλέικς και το ψωμί του τοστ και πως πρέπει να θυμηθώ να πάω στο σούπερ μάρκετ, πως ο

άντρας μου ξέχασε να πληρώσει τη ΔΕΗ και τώρα θα τρέχω εγώ και γι' αυτό, αφού στο φως των κεριών αποκλείεται να καταφέρω να λιώσω τη χαλάουα. Σκέφτομαι πως η δωδεκάχρονη κόρη μου, η Κίρκη, μου δήλωσε: «Μαμά, μου τη σπας και σ' έχω βαρεθεί αφάνταστα. Θέλω να με υιοθετήσει η μαμά της Βικτώριας, που είναι όλη τη μέρα στο σπίτι, φτιάχνει συχνά κουλουράκια και καλλιεργεί και βιολογικές ντομάτες στον κήπο τους. Εσύ μόνο να καπνίζεις ξέρεis και να μιλάς στο κινητό για δουλειά, όταν δε λείπεις δηλαδή. Αν πάθεις καρκίνο, θα σε παρατήσω στο γηροκομείο και δε θα έρθω ούτε μία φορά να σε δω ή να σε βγάλω βόλτα». Σκέφτομαι πως, αν ανεβάσω τις κουβέντες της κόρης μου στο face, θα πάρω πεντακόσια likes έτσι για πλάκα, αν και αμέσως μετά θα με συλλάβουν για ψυχολογική κακοποίηση ανηλίκου και αδιαφορία για τα θέλω της βιολογικής ντομάτας.

«Κοίτα, κοίτα, Χριστίνα, τι μου γράφει ο Ισίδωρος, ο συνάδελφός μου από το γραφείο. Θέλει, λέει, να έρθει μαζί μας να κάνουμε τρελίτσες ενώ πίνουμε καφέ. Δεν είναι θεός ο τύπος; Θα του κάνω like».

Η Έρση εκστασιάζεται, εγώ φρικάρω στην ιδέα και μόνο να «κάνω τρελίτσες» με τον συνεργάτη της από το γραφείο οικονομικών συμβούλων στο οποίο διαπρέπει.

«Ο Ισίδωρος δεν είναι εκείνος ο φαλακρός με την κοιλούρα που μου σύστησες τις προάλλες όταν ήρθα να σε πάρω;» ρωτάω μήπως και κάνω λάθος στο κελεπούρι και καθώς έχω συγχυστεί.

«Αυτός είναι, αγάπη μου, αλλά μην ξινίζεις, γιατί, αν δεις τον τραπεζικό του λογαριασμό, θα αλλάξουν αμέσως τα γούστα σου».

Η φιλενάδα μου τρεμουλιάζει από ευχαρίστηση καθώς

προφέρει τις λέξεις «τραπεζικός λογαριασμός», κι εγώ απορώ ακόμη μια φορά πώς γίνεται να είμαστε κολλητές τη στιγμή που εκείνη απολαμβάνει σαν τρελή το κυνήγι του χρήματος, ενώ εγώ υποφέρω που είμαι υποχρεωμένη να συναναστρέφομαι καθημερινά τον κάθε σαχλαμάρα και την κάθε κακιασμένη προκειμένου να πετύχω την καλύτερη –και φτηνότερη, σημειωτέον– προσφορά για την προώθηση του προϊόττος που έχω αναλάβει να μανατζάρω τη φετινή σεζόν.

Τώρα η Έρση με κοιτάζει με μισό μάτι.

«Και για να γυρίσουμε στο θέμα μας, Χριστίνα μου», μου λέει, «σου τονίζω και κατάλαβέ το επιτέλους πως πρέπει να είσαι ευτυχής και ευγνώμων που ο διευθυντούλης σου, ΤΟ Κεφάλι της αγοράς, ανέθεσε σε σένα το πρότζεκτ με το σαμπουάν και το μαλακτικό που όλες θέλανε σαν παλαβές να προωθήσουν. Να είσαι ευτυχής και ευγνώμων και να λες κι ευχαριστώ και για το γεγονός πως σου δίνει ζεστό ζεστό το παχυλό μισθουλάκι σου όταν οι μισθοί όλων των υπολοίπων έχουν ισοπεδωθεί. Ακούς; Ακούω να λες!»

«Εεε... μου έδωσε επίσης καινούργιο αυτοκίνητο, περισσότερα λεφτά στην εταιρική κάρτα και δωρεάν μαθήματα καποείρα στη λέσχη του με έναν νεοφερμένο Βραζιλιάνο γυμναστή που, αν κατάλαβα καλά, πρέπει να είναι κούκλος», μουρμουρίζω τάχα απολογητικά, αλλά ευχαριστιέμαι μέσα από την καρδιά μου το έτοιμο για εγκεφαλικό ύφος που παίρνει η φιλενάδα μου.

«Α... α... άτιμη, θα με πεθάνεις! Θα με πεθάνεις!»

Ντριν, ντριν, ντριν. Το κινητό μου χτυπάει τρεις φορές και κλείνει. Το κοιτάζω και δεν απλώνω καν το χέρι μου να το πιάσω για να δω ποιος είναι. Η Έρση με παρατηρεί διερευνητικά.

«Χριστίνα, βρήκες γκόμενο και σε παίρνει συνθηματικά;» προσπαθεί να μαντέψει.

«Όχι».

«Σε παίρνει ο διευθυντής σου, ΤΟ Κεφάλι, να δει πού είσαι, μήπως χρειάζεται να σου στείλει κανένα ελικόπτερο να σε πάρει ώστε να μην κουράζεσαι να περπατάς ή να οδηγείς;»

«Όχι, δεν είναι αυτός, και μην τον ξανααναφέρεις, σε παρακαλώ, γιατί ξέρεις τι ακριβώς θέλει από μένα».

«Μη μου πεις πως είναι ο αντρούλης σου, ο... απροσάρμοστος Ντίνος, που σου κάνει παιχνιδάκια, γιατί απλώς δε θα το πιστέψω».

«Ούτε αυτός είναι».

«Τότε ποιος είναι; Ποιος σου τηλεφωνεί συνθηματικά;»

Η Έρση απορεί πραγματικά.

«Η μάνα μου».

«Η μάνα σου; Και γιατί δεν το αφήνει να χτυπήσει κανονικά και το κλείνει;»

«Γιατί έχει θυμώσει. Με πήρε τηλέφωνο και την αποπήρα γιατί ήμουν σε επαγγελματικό ραντεβού, μετά δεν μπόρεσα να της μιλήσω, γινόταν του τρελού στο γραφείο, και τώρα, για να με εκδικηθεί, μου κάνει σπάσιμο νεύρων».

«Και γιατί δεν της τηλεφωνείς να της εξηγήσεις;»

«Της τηλεφωνώ, αλλά δεν το σηκώνει. Μου το παίζει πικραμένη και απογοητευμένη: “Εγώ έκανα τα πάντα για σένα κι εσύ μου φέρεσαι λες και είμαι η δούλα της δούλας σου”», μιμούμαι τη φωνή της μάνας μου.

«Η δούλα της δούλας σου; Τι σημαίνει πάλι αυτό;»

«Βλέπει, παιδί μου, αυτά τα τούρκικα σίριαλ στην τηλεόραση, όπου όλες έχουν υπηρέτριες που τις κακομεταχειρίζονται, και ταυτίζεται».

Ντριν, ντριν, ντριν. Το κινητό μου χτυπάει πάλι τρεις φορές και κλείνει.

«Θα με τρελάνει, σ' το λέω να το ξέρεις! Έχω τον κάθε απαιτητικό πελάτη με τις ιδιοτροπίες του, έχω τον διευθυντή μου που θέλει να με στριμώξει, έχω τον άντρα μου που δεν ξέρει τι του γίνεται, έχω την κόρη μου που θέλει για μάνα οποιαδήποτε άλλη εκτός από μένα, έχω και την τρέλα της δικής μου μάνας. Πόσο μπορώ να αντέξω, μου λες; Πόσο;»

Ανάβω καινούργιο τσιγάρο και ξεφυσάω απαυδισμένη.

«Έκανα τα πάντα για να φύγω από το σπίτι, σπούδασα, βρήκα δουλειά, παντρεύτηκα, απέκτησα παιδί, και ποιο το όφελος; Είμαστε τόσα χιλιόμετρα μακριά, εγώ στην Αθήνα και αυτή στη Μάνη, μας χωρίζουν βουνά και θάλασσες, και εξακολουθεί να μου κάνει τη ζωή ποδήλατο. Πο-δή-λα-το».

Αναστενάζω εγώ, χαμογελάει η φιλενάδα μου. Νομίζω πως μου συμπαραστέκεται, αλλά ως συνήθως κάνω λάθος.

«Καλά, και γαμώ τις φάσεις, Χριστινάκι! Είσαι θεά. Θα σε φτιάξω αμέσως».

Αρπάζει το κινητό της κι αρχίζει να εκφωνεί και να γράφει με μανία.

«“Πετυχημένο στέλεχος μεγάλης εταιρείας παθαίνει ολική κρίση ταυτότητας και προσωπικότητας. Η κόρη της ζητάει να υιοθετηθεί, η μάνα της δε θέλει να την ξέρει, ο διευθυντής της κοιτάζει πώς να την πηδήξει και ο άντρας της ζει ευτυχισμένος στον κόσμο του Μάρλμπορο. Μοναδική λύση γι' αυτή, ο Βραζιλιάνος γυμναστής και το λίκνισμα του κορμιού του στους ρυθμούς της καποείρα”. Πάμε για καταγισμό από likes, κοπελιά, για χαμό στο ίσωμα, σου λέω!»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΣΣΕΡΑ

Χριστίνα, μήπως έχεις να μου δώσεις τίποτα ψιλά;»
«Όταν λες ψιλά;»

«Κανένα πενηντάευρο».

«Δεν είναι και πολύ ψιλά».

«Θα μου κάνεις και χιούμορ τώρα; Δε φτάνει που αισθάνομαι άσχημα να σου ζητάω λεφτά...»

«Καλά, δεν το πιστεύω ότι θυμώνεις, ρε Ντίνο. Τι δικά σου, τι δικά μου, το ίδιο πράγμα είναι».

«Να μην αστειεύεσαι τότε, σε παρακαλώ. Νιώθω που νιώθω σαν μαλάκας που παίρνω από τη γυναίκα μου, μην το κάνεις χειρότερο».

«Κακώς νιώθεις έτσι. Σήμερα έχεις εσύ δυσκολίες στη δουλειά, αύριο εγώ. Και στο κάτω κάτω, από το ίδιο ταμείο βγαίνουν. Τόσα χρόνια, μέχρι να φτάσω εδώ που έφτασα, εσύ δεν ήσουν αυτός που στήριζε την οικογένεια; Εσύ είχες το πορτοφόλι, εσύ στην ουσία μάς συντηρούσες. Κι εγώ όχι μόνο δεν αισθανόμουν άσχημα, αλλά χαιρόμουν κιόλας».

«Δεν είναι το ίδιο, αλλά τέλος πάντων...»

Ο Ντίνος, ο άντρας μου, βάζει καφέ σε ένα μεγάλο φλι-

τζάνι και κάθεται συνοφρωμένος, όπως κάθε πρωί τους τελευταίους μήνες, στο τραπέζι της κουζίνας. Διαβάζει εφημερίδα, την κυριακάτικη, δεν αγοράζει πια καθημερινά καινούργια για λόγους οικονομίας και δε γυρίζει να μου ρίξει δεύτερη ματιά.

«Έχω αφήσει λεφτά στο συρτάρι του σεκρετέρ δίπλα στην εξώπορτα. Μπορείς να τα πάρεις φεύγοντας», μουρμουρίζω προσπαθώντας να μη χαλάσω ακόμη περισσότερο τη διάθεσή μου πριν καλά καλά βγω από το σπίτι.

«Ποπό, τι γίνεται στην αγορά. Μόνο χαμός και καταστροφή». Δεν απευθύνεται σε μένα. Μονολογεί. Άλλη μια αγαπημένη συνήθεια που απέκτησε τον τελευταίο καιρό. «Μισθοί της πείνας, απολύσεις, περικοπές. Δεν πιστεύω ο ηλίθιος ο διευθυντής σου να σου κάνει κι εσένα καμιά περικοπή. Δε θα το αντέξουμε τώρα που εγώ πάω κατά διαόλου», συνεχίζει να μιλάει χωρίς να με κοιτάζει.

«Εεε... δε νομίζω. Δε μου έχει πει κάτι, μέχρι στιγμής τουλάχιστον». Είναι η σειρά μου να αποφύγω να κοιτάξω προς το μέρος του, μην τολμώντας, φυσικά, να μιλήσω για το καινούργιο αυτοκίνητο –που θα αρνηθώ στα σίγουρα–, την αναβάθμιση στην κάρτα και, βέβαια, τον Βραζιλιάνο γυμναστή.

«Μέχρι δέκα δεκαπέντε τοις εκατό μπορούμε να το αντέξουμε. Αν σου κάνει τίποτα παραπάνω, όμως, την έχουμε βάψει...»

Η φωνή του γίνεται σιγανή, καταλαβαίνω πως για έναν τόσο περήφανο άντρα είναι δύσκολο, για να μην πω ασήκωτο, να φτάνει να ζητάει λεφτά από τη γυναίκα του, αλλά και πάλι... Ως κτηματομεσίτης έζησε κι αυτός πολλές στιγμές δόξας. Έχει δικό του γραφείο, πουλάει σπίτια και οικόπεδα. Τις καλές εποχές, προ κρίσης δηλαδή, πήγαινε εξαιρετικά.

Άλλοι αγόραζαν, άλλοι πούλαγαν, πήραμε κι εμείς μεγάλο και ωραίο σπίτι στην Κηφισιά, μεγάλο και καθόλου ωραίο στεγαστικό δάνειο, που ήμασταν όμως σίγουροι πως θα το εξοφλούσαμε πολύ πριν από τα τριάντα χρόνια που βάλαμε ρήτρα, έτσι, για σιγουριά: χτίσαμε κι ένα εξοχικό στο Ναύπλιο, την ιδιαίτερη πατρίδα του, αποκτήσαμε και μεγάλο τζίπ, όπως όλοι οι γνωστοί και οι φίλοι μας, θέλαμε να πάρουμε και μια βάρκα, ο Ντίνος δηλαδή, αλλά επειδή εγώ φοικάρω με τα κύματα, έχω το σύνδρομο του Τιτανικού, ευτυχώς τη γλιτώσαμε, γιατί τώρα θα έπρεπε να πληρώνουμε κι άλλες δόσεις.

«Α, ξέχασα να σου πω, Χριστίνα. Πήραν χτες τηλέφωνο από το σχολείο της κόρης σου. Δε βάλαμε, λέει, τα λεφτά της δεύτερης δόσης. Δεν τα έβαλες;»

Το πρόσωπο του άντρα μου παραμένει θαμμένο στην εφημερίδα, η φωνή του αποκτά μια ακόμη πιο σκληρή χροιά.

«Δεν πρόλαβα χτες. Θα περάσω όμως τώρα, πριν πάω στη δουλειά, να τα βάλω. Αλλά ξέρεις, δεν είναι μόνο δική μου κόρη, μαζί την κάναμε».

Μιλώ και αμέσως το μετανιώνω, μα δεν μπορώ να συγκρατηθώ. Πόσο να συγκρατηθώ πια κι εγώ;

Ο Ντίνος γυρίζει και με κοιτάζει θυμωμένα. Σηκώνεται όρθιος και πετάει την εφημερίδα στο πάτωμα. Το πρόσωπό του, αυτό το ευγενικό, γλυκό, πράο πρόσωπο που αγάπησα, αργιεύει. Τα καστανά, λίγο μελαγχολικά μάτια που ερωτεύτηκα συννεφιάζουν. Το σώμα του γέρνει μπροστά, χάνει λίγο από το ύψος που τον κάνει τόσο επιβλητικό. Θυμάμαι πως κατάλαβα ότι είναι ο άντρας της ζωής μου από το πρώτο κιόλας ραντεβού. Εμείς ήμασταν η απόδειξη πως ο κεραινοβόλος έρωτας δεν είναι μύθος. Γνωριστήκαμε στον

γάμο της Ξαδέλφης μου, ήταν κολλητός του άντρα της, και έπειτα από εκείνη την πρώτη συνάντηση δε χωρίσαμε ποτέ. Εγώ είχα ξεμπερδέψει με τις σπουδές και τα μεταπτυχιακά, μόλις είχα πιάσει δουλειά στην εταιρεία μου, άφησα το μικρό δυαράκι στο οποίο έμενα και μετακόμισα στο διαμερισμά του. Σε έξι μήνες παντρευτήκαμε στο Ναύπλιο και κάναμε τη δεξίωση στην αυλή του υπέροχου πατρικού του. Ρομαντικά, με το φεγγάρι ολόγιομο και τους γονείς του να καμαρώνουν για την ευτυχία του μοναχογιού τους. Ένα ζευγάρι που φτιάχτηκε, θαρρείς, ο ένας για τον άλλο. Ακόμη και η μάνα μου –δε θα το ξεχάσω ποτέ– μου είπε: «Έκανες επιτέλους και κάτι σωστό στη ζωή σου». Χαμογελάω και συγκινούμαι κάθε φορά που τα θυμάμαι. Συγκινούμαι και χαμογελάω όταν σκέφτομαι πόσο σημαντικός υπήρξε και είναι ακόμη αυτός ο άντρας για μένα. Κι ας τον χαρακτηρίζει η Έρση «απροσάρμοστο» επειδή εξακολουθεί να είναι ιδεαλιστής και ονειροπόλος, ο μόνος καλός σε έναν κόσμο που γίνεται όλο και πιο κακός, όλο και πιο σκληρός.

«Γελάς, Χριστίνα; Γελάς; Να μη γελάς καθόλου, γιατί μπορεί να είναι και δική μου κόρη η Κίρκη, αλλά εσύ λύσσαξες να τη στείλουμε στο ιδιωτικό και να δίνουμε ένα σκασμό λεφτά για δίδακτρα. Τα δικά σου παιδικά απωθημένα πληρώνουμε. Η κόρη μου πηγαίνει σε καλό σχολείο, μαθαίνει γαλλικά και παίζει πιάνο», κοροϊδεύει μιμούμενος τη φωνή μου. «Λες και δεν είναι καλά τα δημόσια σχολεία. Λες και δεν πήγαμε εμείς σε δημόσια σχολεία. Να σε δω τώρα πώς θα το πληρώσεις το ιδιωτικό. Δούλευε σαν σκυλί και πλήρωνε, Χριστίνα. Γιατί εγώ φαλίρισα. Τελείωσα. Μέχρι εδώ ήταν».

Ο Ντίνος χτυπάει το χέρι του πάνω στο τραπέζι, εγώ αναπηδώ τρομαγμένη, ο καφές του χύνεται, ελπίζω να μη μείνει

σημάδι στο ξύλο, και βγαίνει από την κουζίνα, κατευθύνεται προς την πόρτα χωρίς να γυρίσει να με ξανακοιτάξει.

«Και πάρε και κανένα τηλέφωνο την τρελή τη μάνα σου, γιατί καλεί και το κλείνει κάθε δέκα λεπτά. Βλέπω τον αριθμό της στην αναγνώριση και μου έχει κάνει τα νεύρα κρόσσια. Αλλά τι περιμένεις; Σόι πάει το βασίλειο. Αυτή τρελαίνει τον πατέρα σου κι εσύ τρελαίνεις εμένα. Ίδιες είστε».

Η δυνατή φωνή του άντρα μου και η εξώπορτα που κλείνει με πάταγο πίσω του –όχι, ρε γαμώτο, έφυγε χωρίς να πάρει τα λεφτά, θα γίνουν ακόμη πιο χάλια τα νεύρα του– δε θα είναι, το βλέπω πεντακάθαρα, οι μόνες άσχημες στιγμές μιας τρελαμένης μέρας που καλά καλά δεν ξεκίνησε και παρουνιάζει τα χειρότερα σημάδια. Τα χειροτερότερα, μπορώ να πω...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΝΤΕ

Μπορείς, σε παρακαλώ, μαμά, να κλείσεις το ραδιόφωνο γιατί αυτά τα παλαιολιθικά τραγούδια που ακούς με τρελαίνουν;»

«Σε τρελαίνει ο Χατζιδάκις;»

«Ο κόσμος το πρωί στο ραδιόφωνο ακούει ξένη μουσική για να ξυπνήσει. Αυτά που ακούς εσύ με αποκοιμίζουν. Θα μπω στην τάξη και θα είμαι φυτό».

«Να κοιμόσουν νωρίς χτες και να μην ξενύχταγες βλέποντας σαγλαμάρες βιντεοκλίπ στην τηλεόραση, ώστε να είσαι τώρα φρέσκια. Εγώ, όταν ήμουν στην ηλικία σου, εννιά η ώρα ήμουν στο κρεβάτι».

«Όταν ήσουν εσύ στην ηλικία μου, αμφιβάλλω αν είχε εφευρεθεί ακόμη η τηλεόραση...»

Η κόρη μου η Κίρκη εκφράζει τόσο δυνατά όσο ακριβώς χρειάζεται για να την ακούσω την άποψή της για την ηλικία μου και αμέσως μετά βάζει στα αυτιά της τα ακουστικά του κινητού της. Την πηγαίνω στο σχολείο, κάθεται στο πίσω κάθισμα του αυτοκινήτου με τα πόδια απλωμένα και τα παπούτσια πάνω στην πόρτα, ενώ οι ήχοι μιας μουσικής που

μπορεί να σε στείλει στο ψυχιατρείο φτάνουν ολοκάθαρα μέχρι τα δικά μου αυτιά.

Αναστενάζω και για χιλιοστή φορά αναρωτιέμαι τι λάθη έχω κάνει και εξακολουθώ να κάνω στην ανατροφή της. Την αγαπάω τόσο πολύ, τη λατρεύω, είναι η ζωή μου, την είχα σαν αληθινή κουνκλίτσα όταν ήταν κοριτσάκι, με τα ροζ ρουχαλάκια της και τα πολύχρωμα κοκαλάκια της, στιγμιά δε χαλάρωνα όταν την πήγαινα στην παιδική χαρά, να η κούνια, να η τσουλήθρα, να το γύρω γύρω όλοι. Σαν τρελή έτρεχα να προλάβω και τη δουλειά, και το σχολείο της, και το μπαλέτο της, και το πιάνο της, και τα γαλλικά της. Μέχρι και κουλουράκια έφτιαξα δύο φορές όταν ήταν μικρή, κάλεσα και τρεις συμμαθήτρες της να ζυμώσουν όλες μαζί, να παίξουν, να διασκεδάσουν. Μπορεί εγώ να μεγάλωσα αλωνίζοντας στις αλάνες της γειτονιάς –νύχτωνε για να μαζευτώ μέσα, δέκα φορές έπρεπε να με φωνάξει η μάνα μου και πάλι έκανα πως δεν την άκουγα–, αλλά τώρα οι εποχές αυτές δυστυχώς δεν υπάρχουν. Δεν την άφηνα και δεν την αφήνω από τα μάτια μου, όπως καμιά μάνα δεν αφήνει πια το παιδί της. Αγόρι, κορίτσι, όλα κινδυνεύουν από τον κάθε ανώμαλο. Και δεν μπορώ να πω, τα πρώτα χρόνια ήταν καλά. Περνούσα αρακετές ώρες κοντά της, αφού η δουλειά μου δεν ήταν τόσο απαιτητική. Τα τελευταία χρόνια όμως... Νιώθω τύψεις. Ναι, νιώθω τύψεις, δεν το κρύβω. Ούτε από τον εαυτό μου ούτε από εκείνη. Πιο πολύ χρόνο περνάει πλέον με τον μπαμπά της παρά με μένα. Αλλά τι να κάνω; Για μένα δουλεύω; Γι' αυτή δουλεύω. Για να τα έχει όλα, για να μην της λείψει τίποτα. Ή μήπως... αυτό είναι ακόμη ένας μύθος, όπως μου κοπανάει σε κάθε ευκαιρία ο άντρας μου; «Είσαι γυναίκα καριέρας, Χριστίνα, και μη μου πουλάς εμένα φούμαρα πως

το κάνεις για το παιδί. Θα σαλπάρεις έτσι και δεν πας μια μέρα στο γραφείο. Αν δεν έχεις τα τηλέφωνα σου, τα ραντεβού σου, τα πρότζεκτ, τις συσκέψεις με τον κάθε ηλίθιο. Πιο πολύ σε βλέπει ο διευθυντής σου παρά εμείς». Αλλά και πάλι... γιατί είναι κακό να είμαι «γυναίκα καριέρας;» Με αυτό το σκεπτικό δε μεγάλωσα κι εγώ και όλες οι γυναίκες της γενιάς μου; Αυτός δεν ήταν ο στόχος μας, ο στόχος μου; Να έχω τα δικά μου λεφτά, να είμαι ανεξάρτητη, να μπορώ να αντιμετωπίζω κάθε δυσκολία; Κι αν δεν είμαι αυτό που λένε «του σπιτιού» και δεν ξέρω να μαγειρεύω φακές, παστίτσιο, μουσακά, και τι έγινε; Με βοηθάει η Σίλβια, εξαιρετική κυρία από τη Ρουμανία, που την έχει την κόρη μου σαν δικό της παιδί, τον άντρα μου σαν δικό της άντρα και το σπίτι μου λαμπίκο από καθαριότητα! Ντροπή που το λέω; Ντροπή, αλλά μεταξύ μας πραγματικότητα. Φτιάχνει και κάτι λαχανοντολμάδες μούρλια! Γιατί δηλαδή θα πρέπει να νιώθω άσχημα που μπορώ και την πληρώνω; Ε, γιατί;

«Μην πολυσκάς, Χριστινάκι. Η κόρη σου μπαίνει στην εφηβεία, γι' αυτό σου φέρεται έτσι όπως σου φέρεται. Φάση είναι, θα περάσει». Η Έρση, που έχει δύο γιους που της κάνουν καθημερινά τη ζωή κόλαση, έχει απαντήσεις για όλες τις γεμάτες αγωνία ερωτήσεις μου και μου τις προσφέρει όποτε τις χρειάζομαι, δηλαδή συνεχώς. Σίγουρα θα ήθελα να έχω περισσότερο χρόνο για την οικογένειά μου, περισσότερο ηρεμία ώστε να μπορώ να αντιμετωπίζω με χιούμορ τα ειρωνικά σχόλια της μικρής μου, να της δίνω συμβουλές και λύσεις για όλα όσα στριμώχνονται στο κεφαλάκι της και την περδεύουν ή την προβληματίζουν, αλλά πού να τον βρω τον χρόνο, πού;

Ντριν, ντριν. Το κινητό μου, το οποίο έχω στηρίξει στο

ταμπλό του αυτοκινήτου, χτυπάει. *Μαμά*, βλέπω στην οθόνη. Πριν φτάσει στο τρίτο και φαρμακερό χτύπημα, πατάω το κουμπί και ενεργοποιώ την ανοιχτή ακρόαση.

«Καλημέρα, μαμά».

«...»

«Έλα, μαμά, καλημέρα. Σταμάτα επιτέλους να με παίρνεις και να το κλείνεις. Θέλω ν' ακούσω τη φωνή σου, να μιλήσουμε σαν άνθρωποι και όχι σαν σπασμένο τηλέφωνο».

Φοράω το πιο γλυκό μου ύφος και πιάνω στο καθρεφτάκι ένα εντελώς κοροϊδευτικό κούνημα του κεφαλιού της κόρης μου, που ανασηκώνεται στο πίσω κάθισμα.

«Έλα». Η μάνα μου λιτή στις λέξεις της.

«Έλα, μανούλα μου, τι κάνεις; Είσαι καλά; Ο μπαμπάς, ο αδελφός μου; Είστε όλοι καλά; Μου έχετε λείψει τόσο πολύ...»

Γλυκαίνω ακόμη περισσότερο τη φωνή μου, τη φαντάζομαι στο σαλόνι μας με τους πράσινους βελουδινους καναπέδες που αρνείται σε πείσμα όλων να αλλάξει, δίπλα στο τραπέζακι με το λευκό σεμέν, να στριφογυρίζει στα δάχτυλά της το καλώδιο του τηλεφώνου –της χάρισα πέρσι ένα ασύρματο, αλλά αρνήθηκε να το βγάλει κι από το κουτί του ακόμη– και να μισοκλείνει τα μεγάλα μαύρα μάτια της σχηματίζοντας ρυτίδες στην άκρη των χειλιών της. Βάζω στοίχημα πως φοράει μία από εκείνες τις λουλουδάτες ρόμπες της, του σπιτιού, όπως τις αποκαλεί, και έχει τα μαλλιά της πιασμένα χαμηλά στον λαιμό. Θα κοιτάει σίγουρα απέναντί της το κάδρο με την κοπέλα που περπατάει στο δάσος, κέντημα ωραιότατο, που... φιλοτέχνησε στα νιάτα της και είναι περήφανη γι' αυτό, και θα προσπαθεί να αποφασίσει αν πρέπει να μου μιλήσει ή να μου το ξανακλείσει αμέσως στα μούτρα.

«Μπα; Αποφάσισες τελικά πως έχεις και μάνα; Και πατέρα και αδελφό; Και πατρικό σπίτι; Που έχεις να πατήσεις ούτε κι εγώ ξέρω πόσους μήνες; Μαύρη πέτρα έριξες πίσω σου. Θα πεθάνουμε και θα το μάθεις από τις ειδήσεις. Αν ασχοληθεί και κανένας μαζί μας δηλαδή, γιατί, αν δε νοιάζονται οι δικοί μας, σιγά μην ενδιαφερθούν οι ξένοι».

Η φωνή της χείμαρρος, μια κουβέντα λέω εγώ, σαράντα εκείνη. Έτσι ήταν πάντα η μανούλα μου, η κυρία Στέλλα, η αγάπη αγάπη και η κατσάδα κατσάδα. Το τι παντοφλιά έχω φάει, τι ξεμάλλιασμα, τι συγκαλυμμένο τσίμπημα στα πλευρά, μη μας καταλάβουν οι άλλοι, δεν περιγράφεται. Για να μη θυμηθώ εκείνο το κοπάνημα στο κεφάλι με τη χτένα: κόντεψαν να μου πέσουν εκατό φορές τα μαλλιά που εκείνη τα έσφιγγε με λάστιχο σε αλογοουρά, να πάω στο σχολείο κοριτσάκι της προκοπής, κι εγώ τα έλυνα με το που έφτανα στη γωνία πενήντα μέτρα από το σπίτι μας γιατί δεν άντεχα άλλο το σφιξίμο.

«Δε με ακούς πάλι, ε; Εγώ σου μιλάω κι εσύ σκέφτεσαι άλλα. Και μην αρχίσεις να μου λες πως σκέφτεσαι τη δουλειά σου, γιατί δε θα σε πιστέψω. Δουλειά και βλακείες! Κι ο μπαμπάς σου δουλεύει. Κάθε μέρα από το αξημέρωτο πηγαίνει στα χωράφια, αλλά όταν του μιλάω, προσοχή κάθεσαι. Κι ο αδελφός σου δουλεύει, το καλύτερο μαγαζί της περιοχής με βαφτιστικά το έχει το πουλάκι μου, αλλά όποτε τον παίρνω τηλέφωνο, όλο “μανούλα” και “μανούλα” είναι. Καλά που τον έκανα κι αυτόν, άμα είχα μείνει με σένα, με τόσα φαρμάκια που με ποτίζεις, θα είχα πεθάνει πριν της ώρας μου. Πριν της ώρας μου!»

Η γλώσσα της πάει ροδάνι, και να θέλω να πω κάτι, δεν προλαβαίνω, με μαλώνει, με μαλώνει και με ξαναμαλώνει.

Η κόρη μου έχει ανασηκωθεί εντελώς, έχει ξυπνήσει για τα καλά, απολαμβάνει και με το παραπάνω το γεγονός ότι η μάνα της τ' ακούει από τη μάνα της.

«Βρε μαμά, εκατό φορές σ' το έχω εξηγήσει, αλλά αρνείσαι να το καταλάβεις. Εδώ στην Αθήνα είναι αλλιώς. Πιο άγριες οι καταστάσεις. Ξέρεις τι άγχος και τι αγωνίες περνάω εγώ κάθε μέρα στη δουλειά; Σκέτο τρελοκομείο είναι», δικαιολογούμαι κι αναστενάζω.

«Να καθόσουν τότε στο σπίτι σου και να μη δούλευες. Δηλαδή εγώ που κλείστηκα μέσα για εσάς, για να σας μεγαλώσω, να σας έχω σαν βασιλόπουλα, να μη σας λείπει τίποτα, χαζή ήμουν; Νομίζεις πως εγώ δεν μπορούσα να πάω να δουλέψω και να κάνω καριέρα; Για να μην πω και για το τραγούδι, που είχα την καλύτερη φωνή απ' όλες. Αηδόνι με φώναζαν! Να μην πω γι' αυτό. Αλλά θα μπορούσα να είχα γίνει δασκάλα. Πρώτη απ' όλες θα ήμουν, τέτοιο ταλέντο είχα στα γραμμата. Τον σταυρό της έκανε η δασκάλα μου όταν διάβαζα εγώ το μάθημα. Αλλά είπα όχι, πρώτα η οικογένεια. Παντρεύτηκα τον πατέρα σου και σας είχα όπως σας είχα. Σε σπούδασα για να έχεις όλα τα καλά και τώρα αυτό είναι το ευχαριστώ, να σε παίρνω τηλέφωνο και να μου το κλείνεις. Κλείσ' το, κλείσ' το, Χριστίνα, και δε θα μάθεις τα ευχάριστα...»

Μπιιιιπ!!!

«Πάρ' τα, μωρή ηλίθια! Νύχτα σ' το δώσανε το δίπλωμα;» Ένας οδηγός από το διπλανό ρεύμα κυκλοφορίας με μουντζώνει, γιατί η αλήθεια είναι πως τον έκλεισα λίγο παραπάνω από το κανονικό, αλλά έξω από το σχολείο της κόρης μου γίνεται ως συνήθως ο κακός χαμός. Νυσταγμένοι γονείς προσπαθούν να παρκάρουν όπως όπως για να αφή-

σουν τα βλαστάρια τους και να φύγουν κακήν κακώς για τη δουλειά τους.

«Ποια είναι τα ευχάριστα, γιαγιάκα μου; Πες τα σε μένα, που ξέρεις πόσο σ' αγαπώ».

Η Κίρκη φέρνει τώρα το κεφάλι της μπροστά, πιο κοντά στη συσκευή, και μιλάει στη γιαγιά της με τόση ευγένεια και χαρά, που εγώ έχω να ακούσω ούτε θυμάμαι πόσο καιρό. Ίσως από τότε που ήταν δύο ετών και με φώναζε «μαμούλα».

«Κοριτσάκι μου! Λουλουδάκι μου! Αγάπη της καρδούλας μου! Εκεί είσαι, πουλάκι μου, και σε κρύβει η μάνα σου; Ούτε μια καλημέρα δε σ' αφήνει να μου πεις, ε; Ομορφιά μου! Να 'ξερες πόσο σ' αγαπάω! Πότε θα έρθεις να σε δω; Σου έχω πλέξει κι ένα τραπεζομάντιλο για την προικούλα σου, όλη η γειτονιά έχει να το λέει. Μ' αγαπάς εσύ, το ξέρω, κι ως μη σου δώσαν το ονοματάκι μου. Η μάνα σου φταίει, που μεγαλοπιάστηκε. Κίρκη και κουραφέξαλα. Αλλά, άντε, μην τα θυμάμαι τώρα και φουντώνω, δε φταις εσύ, πουλάκι μου, αστεράκι μου...»

«Κι εγώ σ' αγαπώ πολύ, γιαγιά».

Η Κίρκη χαμογελάει. Τι όμορφη που είναι όταν χαμογελάει! Φωτίζεται το προσωπάκι της, λάμπουν κατακόκκινα τα μαγουλάκια της, και τα μαλλιά της έχουν μακρύνει και σκεπάζουν τους ώμους της τόσο ωραία. Αν τα έλουζε και πιο συχνά, θα ήταν και μοσχομυριστά, ενώ τώρα σκοτωμός γίνεται για να μπει στο μπάνιο, μας ακούει όλο το τετράγωνο. Φάση είναι και η απλυσιά, λέει η Έρση, και με συμβουλεύει να μην την κοντράρω. Δεν την κοντράρω, μα αντέχεται η αλουσιά, κύριε πρόεδρε; Δεν αντέχεται.

«Τα ευχάριστα, καρδούλα μου, είναι πως ο θείος σου ο Μανόλης, ο αδελφός της μάνας σου, αν θυμάται ακόμη πως

έχει κι αδελφό, θα γίνει πάλι μπαμπάς. Τρίτο παιδάκι, και μου το είπαν χτες. Αν είναι κορίτσι, θα του δώσουν το όνομά μου. Αν είναι κι αυτό αγόρι, ε, τι να κάνω; Θα πεθάνω χωρίς να ακούσω το όνομά μου».

«Μπράβο, γιαγιά! Να του πεις συγχαρητήρια κι από μένα. Μακάρι και η μαμά μου να μου έκανε ένα αδελφάκι, αλλά, βλέπεις, δεν έχει χρόνο. Δεν αδειάζει από τη δουλειά της».

Η Κίρκη, που έχει φορτωθεί τώρα την τεράστια τσάντα της –μα τι στο διάολο τα χρειάζονται τόσα βιβλία... εμείς ένα πρόχειρο κι ένα καθαρό είχαμε στο δημοτικό, κι αυτά τις μισές φορές τα αφήναμε στο σπίτι–, μου ρίχνει ακόμη ένα κοροϊδευτικό βλέμμα.

«Θα του το πω, κοριτσάκι μου, καρδούλα μου, λουλουδάκι μου. Θα του το πω».

«Γεια σου, γιαγιά, πρέπει να πάω στο σχολείο τώρα. Γεια, μαμά. Τα λέμε το βράδυ. Αν γυρίσεις νωρίς, δηλαδή, κι αν έχω κι εγώ όρεξη να σε δω».

Το... λουλουδάκι, που με δρόσισε άλλη μία φορά με τις γλυκές κουβέντες του, ανοίγει την πόρτα του αυτοκινήτου και χάνεται μέσα σε ένα σμάρι από κορίτσια και αγόρια το ίδιο τρελαμένα με αυτό χωρίς να ακούσει και το δικό μου «Γεια σου, κορίτσι μου, σ' αγαπώ πολύ και να προσέχεις». Ξεχειρίζομαι και ξεμεσιάζομαι για να κλείσω την πόρτα που άφησε και αφήνει κάθε φορά ανοιχτή –σε κακό το έχει να βγει και να την κλείσει;–, βάζω πάλι μπροστά και κάνω δεκαεφτά μανούβρες μέχρι να ξεπαρκάρω και να ξαναβγώ στον δρόμο.

«Πες κι από μένα συγχαρητήρια στον Μανόλη, μαμά. Να του πεις πως τους εύχομαι τα καλύτερα. Αν και τρία παιδιά... Η γυναίκα του δε δουλεύει, πώς θα τα βγάλουν πέρα και μάλιστα αυτές τις εποχές;»

Το μυαλό μου έχει μάθει να σκέφτεται πρακτικά και η γλώσσα μου δυστυχώς δεν κρατιέται να μην εκφραστεί.

«Να, γι' αυτό δε θέλω να σε παίρνω τηλέφωνο».

Η φωνή της μάνας μου ξαναγίνεται εχθρική.

«Εσύ σκέφτεσαι μόνο τα λεφτά και τις δυσκολίες και δεν ακούς το παιδί σου που θέλει αδελφάκι. Τα παιδιά είναι ευτυχία. Όσο περισσότερα παιδιά, τόσο περισσότερη ευτυχία».

Μένω σιωπηλή: και μόνο η σκέψη της Κίρκης επί δύο με τρομοκρατεί. Ευτυχώς που δεν κάνουμε βιντεοκλήση, για να δει η μάνα μου πως φτύνω στον κόρφο μου.

«Ναι, φτύσου, φτύσου, νομίζεις πως δε σε καταλαβαίνω; Η μάνα όλα τα ξέρει, όλα τα βλέπει κι όλα τα καταλαβαίνει. Φτύνεσαι γιατί δε θέλεις να γίνεις σαν τη γυναίκα του αδελφού σου ή σαν τη μάνα σου. Βλέπεις, εμείς οι νοικοκυρές δε σου γεμίζουμε το μάτι. Δεν είμαστε σπουδαίες σαν και σένα. Εσύ είσαι αλλιώς, πρωτευουσιάνα και με καλή δουλειά, να μην έχεις ανάγκη κανέναν. Εμείς είμαστε παρακατιανές γιατί κρεμόμαστε από τα παντελόνια των αντρών μας...»

«Μα, τι λες τώρα, ρε μαμά;» διαμαρτύρομαι έντονα. «Σ' το έχω πει εκατό φορές, τη γυναίκα του Μανόλη τη συμπαθώ πολύ, και εσένα... Ξέρεις πολύ καλά πως και σε θαυμάζω και σε αγαπώ».

«Με αγαπάς. Αλλά δε με θαυμάζεις. Μπορεί να μην είμαι σπουδαγμένη, αλλά σε γέννησα και σε ξέρω. Δε θες να γίνεις σαν και μένα, φοβάσαι μην τυχόν γίνεις σαν και μένα. Και σ' το εύχομαι, να προσέχεις όμως, γιατί, όπως λέει κι ο λαός, από αυτό που φοβάσαι δε γλιτώνεις!»

Το τηλέφωνό μου μένει βουβό ακόμη μία φορά.

Η εικόνα της μάνας μου ξαναζωντανεύει στα μάτια μου. Όμορφη, κούκλα στα νιάτα της, λεπτή, ψηλή, με χείλη σαν

ζωγραφισμένα και μάτια μεγάλα, αμυγδαλωτά. Όμορφη ακόμη και τώρα, με τις ρυτίδες χαρακιές στο μέτωπο και γύρω από τα χείλη της, αφού αρνείται πεισματικά να βάλει κρέμα πάνω τους. Αγύριστο κεφάλι. Μανιάτισσα πάππου προς πάππου, όπως δηλώνει με περηφάνια, μεγαλωμένη μέσα στην πέτρα, πέτρα και ο χαρακτήρας της. Ισχυρογνώμων και ώρες ώρες τόσο εγωίστρια, που δεν αντέχεται. Αν δε γίνει το δικό της, δε θα γίνει κανενός. Πρωταγωνίστρια για Όσκαρ στο δράμα, έτσι κι έχει όρεξη, μπορεί να σου αρραδιάξει τη μία καταστροφή πίσω από την άλλη μέχρι να φωνάξεις βοήθεια. Αυτή τα ξέρει όλα, οι άλλοι δεν ξέρουν τίποτα. Αυτή είναι καλύτερη σε όλα, αλλά έχει χάρη που δεν της αρέσει να το παινεύεται και κρατάει χαμηλό προφίλ! Παιδιά, εγγόνια, έχει άποψη για τη ζωή του καθενός και γνωρίζει πάντα το σωστό, μένει μόνο να ακολουθήσουν τις οδηγίες-εντολές της για να σωθούν. Με το άγριο, με το μαλακό, με φωνές ή με γαλιφιές, θα το πετύχει αυτό που έχει στο μυαλό της. Κι αν πεις από υγεία; Γερό σκαρί, τον πολεμάει τον χρόνο με τον τρόπο της και πάντα τον βάζει από κάτω, κι ας παραπονιέται συνέχεια πως όλα την πονάνε κι όλα τη βασανίζουν. Βασίλισσα στην κουζίνα, άπιαστη μαγείρισσα, καθαρίζει φασολάκια σε χρόνο ρεκόρ, οι μπάμες της είναι για αστέρι Μισελέν, φρικασέ, στιφάδο, αρνί με πατάτες, άπαιχτα όλα. Για να μην πω για τα γαλακτομπούρεκα και τις πίτες, αναστενάζει η γειτονιά από τις μυρωδιές. Κεντάει και πλέκει, ακούει στο ραδιόφωνο τα τραγούδια της παρέας, που της θυμίζουν τα νιάτα της, και πάντα σιγοτραγουδάει. Πίνει καφέ με τις φιλενάδες στην αυλή το καλοκαίρι, στο σαλόνι δίπλα στο παράθυρο, για να κόβουν και κίνηση, τον χειμώνα. Τι έκανε ο ένας, πώς το έκανε ο άλλος,

Master έχει στην κοινωνική κριτική. Ένας κόσμος τακτοποιημένος, σταθερός, κομμένος και ραμμένος στα μέτρα της. Τι σχέση έχω εγώ με όλα αυτά; Τι σχέση έχει ή μπορεί να έχει ο δικός μου κόσμος με τον δικό της; Καμία. Και γιατί να θέλω εγώ να της μοιάσω, να ζήσω όπως αυτή; Α πα πα. Δεν ξέρω ούτε μία κόρη που να θέλει να γίνει σαν τη μανούλα της. Έχουν δοθεί αγώνες, έχουν χυθεί άπειρα δάκρυα, έχουν καταγραφεί ατέλειωτοι καβγάδες και προσπάθειες ώστε η μάνα να μείνει μάνα και η κόρη κόρη. Μια προσωπικότητα η μία, μια εντελώς διαφορετική η άλλη. Εκείνη στο σπίτι και στα οικιακά, εγώ στο τρέξιμο και στην τρέλα. Να γίνω εγώ σαν τη μάνα μου; Που και στο πρόσωπο ακόμη δηλαδή ίδια ο πατέρας μου είμαι; Α πα πα. Δεν υπάρχει περίπτωση, κι ας λέει ό,τι θέλει. Εκείνη είναι μελαγχρινή και με αυστηρές γραμμές, εγώ κατάλευκη, στρογγυλοπρόσωπη, άλλο πράγμα. Άλλο. Να γίνω εγώ σαν τη μάνα μου; Ούτε πεθαμένη, που θα έλεγε κι εκείνη! Μωρέ, ούτε πεθαμένη!

- ΣΙΓΑ ΜΗΝ ΕΙΜΑΙ ΕΓΩ
- «ΙΔΙΑ Η ΜΑΝΑ ΜΟΥ».

Αυτό το λέει ο αντρούλης μου για να με εκνευρίσει (κι άλλο), το λέει η κόρη μου για να μου τη σπάσει (περισσότερο), το υπονοεί ο διευθυντής μου που δίπλα στη λέξη «βασανιστής» έχουν τη φωτογραφία του, μου το πετάει η κολλητή μου όταν καταφέρνει να ξεκολλήσει από το facebook.

ΑΚΟΥ «ΙΔΙΑ Η ΜΑΝΑ ΜΟΥ»!

Ένα ξεπερασμένο στερεότυπο που καμία σχέση δεν έχει με μένα. Εγώ, αγαπητοί μου, έδωσα μάχες για να γίνω αυτή που είμαι. Αποκήρυξα τα οικιακά, δεν κέντησα ποτέ, δεν έπλεξα σεμεδάκια, δεν πρήζω την κόρη μου τηλεφωνώντας της κάθε τρεις και λίγο και ρωτώντας την όλα τα... κουλά.

ΟΧΙ.

Εγώ έχω εξαιρετικές σπουδές, μια σπουδαία δουλειά, κούκλο Βραζιλιάνο γυμναστή που τον ζηλεύουν όλες και είμαι απίστευτα διακριτική. Τώρα... πώς έγινε και ένα πρωί κοιτάχτηκα στον καθρέφτη και το είδωλό μου μού φώναξε «Χριστίνα, έλεος! Ίδια η μάνα σου έγινες» θα πρέπει να διαβάσετε την ιστορία μου για να το μάθετε. Αυτή την ιστορία που τελικά, χωρίς να θέλω να σας πληγώσω, μοιάζει να είναι η ιστορία της ζωής μας!

Εκδόσεις **ΨΥΧΟΓΙΟΣ**
psychogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧΗΣΗΣ: 29105